

Grundtvig: Nordens kæmpeliv

Bogen

Fra Grundtvigs ungdom stammer det ene af de to bind af værket *Optrin af Nordens Kæmpeliv* (1811), hvor Grundtvig gendigter myterne de gamle **eddaer** i ofte rimede verselinjer.

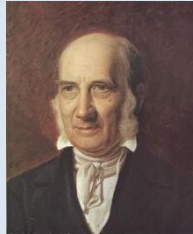
Hele værket hviler på Grundtvigs begejstring for den rigdom af myter, Danmark og Norden råder over fra tiden forud før kristendommen. Her forestillede vikingerne sig, at den beboede verden var en slags ø, **Midgård**, gården i midten, der bestandig var udfordret og truet af de farlige jætter fra **Udgård**, den omkringliggende verden. Midt i Midgård lå **Asgård**, asernes (d.v.s. gudernes) hjem. Guden Thor var vigtig. Hans hammer gav ikke alene torden, regn og dermed grøde og frugtbarhed på markerne. Han kunne også smide den efter jætterne og dræbe dem. Og oven i købet kom hammeren altid tilbage til ham som en boomerang.

På denne måde fik vikingerne en forklaring på, hvordan naturen virker. Men også et billede af, hvordan livet er en **kamp** mellem de gode og de onde, og hvordan menneskene selv må tage del i denne kamp – kort sagt: meningen med livet. Samt en tro på, at det gode altid sejrer til sidst, ikke mindst takket være asernes indgriben.

Herudfra voksede talrige myter. En af dem hed *Trymskvadet*. Den handler om, hvordan Thor, engang mens han lå og sov, fik stjålet sin hammer. Han blev så vred, at hans hænder skælvede og hans skæg dirrede. Og, ja: Tænkte han det ikke nok: Det var jættekongen Trym, der stod bag!

Hvad der videre skete, kære læser... Ja, læs selv herom i Grundtvigs *Optrin af Nordens Kæmpeliv*!

Forfatteren

Nikolaj Frederik Severin Grundtvig (1784-1872) var og er en af **mastodonterne** i dansk åndsliv i det 19. århundrede. Præstesøn var han, og præst blev han selv. Plus historiker, myteforsker, salmedigter, vækkelsesprædikant, i perioder

også politiker.

Selv så han sig først og fremmest som **digter**, **forkynder**, ja, **"folkeopdrager"**. Han skilte sig i betydelig grad ud fra tidens øvrige digtere. Mest berømt er hans op mod 1.500 **salmer**, der i dag uden sammenligning hører til blandt de mest elskede og benyttede i den danske folkekirke. Hans foredrag trak fulde huse, når han udlagde historiens tale og med hele sin ildsjæl manede til meningen med det levede liv, vi befinder os i her og nu. "Menneske først, og kristen så" var et af hans fyndord. Hans tanker om **skole** og uddannelse var skelsættende for folkeskolens udvikling på kort og på langt sigt. Mange fri- og efterskoler i dag bekender sig til hans vision om "skolen for livet".

Mængden af skrifter, han efterlod sig, var enorm. Dels hang det selvfølgelig først og fremmest sammen med, at han blev meget gammel. Selv dagen før sin dødsdag i 1872 prædikede han – nu en olding på 89 år – for sin menighed og trofaste vennekare i Vartov Kirke på Vesterbro i København. Dels oplevede han livet igennem åndelige genembrud, syner, kaldelser, "mageløse opdagelser", som man både dengang og senere satte i forbindelse med en slags **manio-depressive psykoser**.

Baggrunden

Det lå i **Grundtvigs** tid – årene fra slutningen af **1700-tallet** til slutningen af **1800-tallet** - at mange forfattere og digtere sværmede for **fortiden**, navnlig den del af fortiden, der lå på kanten af den historiske tid, som vi kender fra konkrete, dokumenterbare kilder. For Danmarks vedkommende drejer det sig ikke mindst om vikingernes periode og tiden forud, d.v.s. den **hedenske tid** før kristendommens indførelse, hvor folk troede på Odin og Thor, og hvor asa-troen blev formidlet fra slægt til slægt i form af halvreligiøse myter og sagn. Interessen blev kraftigt stimuleret af kendskabet til de gamle nordiske sagaer, der var blevet opdaget og udforsket i oldislandske skrifter i **1600-** og **1700-tallet**.

Trangen til at hige og søge i gamle bøger var på ingen måde ny hverken for Grundtvig eller for Danmark. Man så den over hele Europa, ikke mindst i Tyskland, hvor den gik under navn af **romantik**, somme tider kaldet **nationalromantik**. Overalt handlede det om at søge ind til det unikke, det egenartede, fortællingen om alt det, der gør os til noget specielt i forhold til alle andre. For Grundtvig blev netop dette til en løftestang i forhold til at beskrive, hvad der var kernen i at være dansk. At myterne og sagnene blev formidlet igennem digte, fortællinger, foredrag, diskussioner – kort sagt: fællesskab mellem helt almindelige mennesker – var hans vision for begrebet **"folkelighed"**. Det er ikke nogen tilfældighed, at begreber som "det levende ord" og "skolen for livet" netop er noget af det, vi forbinder med Grundtvigs betydning i dag. At det så sommetider kammede over i patetisk og overstemt "bragesnak" hører også med til totalbilledet...